

AFTONBLADET

Aftonbladet Kultur on Facebook

Like

1,328

Textstorlek:

POESI»

Darger reviderad
Leif Holmstrand
 och **Jonas Örtemark**
 Druchsache

"Vivian girls out scouting" av Henry Darger. Bilden är beskuren.

Flickor med flätor och snoppar

Jenny Tunedal läser en omdiktning av Henry Dargers märkliga konstverk

Att närma sig någonting om och om igen, från olika håll, i olika gångarter, tonlägen och skepnader kan vara ett vackert sätt att inte riktigt nå fram. När **Leif Holmstrand** och **Jonas Örtemark**

tillsammans skriver en bok om enslingskonstnären **Henry Darger** är det med enveten, seriell varsamhet. Berättandet och icke-berättandet förändras, revideras, i varje nytt kapitel. Författarna tar om och om igen nya tag, försöker greppa Darger. Och släpper i exakt rätt ögonblick. Det är väldigt fint gjort, motsatsen till parasitiskt.

Henry Darger (1892–1973) var en kufisk man som levde i Chicago och arbetade bland annat som vaktmästare. När han dog hittades mer än 15 000 sidor episk text, en stor mängd teckningar, mer än sjuhundra hårt tvinnade snörnystan, massor av anteckningsböcker, tidningsurklipp och helgonbilder; en väldig skatt i hans röriga lya.

Blogga om artikeln

Länka till artikeln från ditt blogginlägg - kopiera den här adressen:

[http://www.aftonbladet.se/kultur/;](http://www.aftonbladet.se/kultur/)

För att komma med i listningen här behöver du också ha presenterat din blogg på Bloggportalen [Läs mer här!](#)

Aftonbladet.se ansvarar inte för det som står i bloggarna.

Han kallade sitt största text och bild-verk för *The Story of the Vivian Girls, in What is known as the Realms of the Unreal, of the Glandeco-Angelinnian War Storm, Caused by the Child Slave Rebellion*.

I krigsstormen är småflickor, många av dem med både flätor och snoppar, indragna i våldsamma strider på en främmande planet. Verket är ett enormt kollage av söta, grymma verkligheter, erfarna inuti och utanför Dargers huvud.

Bilderna har ställts ut på museum i många länder och berättelsen om den maniskt skapande särlingen har traderats av dokumentärfilmare, konstvetare, popmusiker och författare. På 1990-talet skrev den amerikanske poeten **John Ashberry** långdikten *Flickor på flykt* (övers. **Tommy Olofsson** och **Vasilis Papageorgiou**) inspirerad av Darger. Det finns ett popband från Brooklyn som heter Vivian Girls.

Holmstrand och Örtemark skriver fram och plockar isär mytologin kring Darger. Boken rymmer en innerlig identifikation med det skadade barnet som ville skydda alla de andra barnen och ett sorgset fantiserande om hans tragiska öde. Men ingenting pågår ostört: texten blickar liksom tillbaka på sig själv, uppmärksam, frågande och kritiskt. Avbryter sig och undrar på ett särskilt sätt, som kanske bara det delade skrivandet tillåter.

Det här är en ovanligt rik textsamling. Här finns bland annat en fantiserad transkription av den "väderdagbok" som Darger ägnade sig åt i många år: "31/10 Molnet förlorar sig självt i den angränsande klarheten. Det är denna angränsande klarhet som nödvändigtvis anger molnets saklighet."

Och en rasande versal text och ett hörspel och inventering och biografi och avbildning. Expansiv prosalyrik sprängs av små dikter med en sorts superlågmod, naivistisk och mycket skör smarthet: "man måste / göra sig liten / så här liten".

Det "barnsliga" blir för ovanlighetens skulle mer än en gest, eller ett uttryck för vår tids fetischering av oskuld och ursprunglighet. Som om det står ett bränt barn i elden och skriver.

Man kan nog läsa Holmstrands och Örtemarks bok utan att ha sett en enda bild av Vivian-flickorna och ändå bli fullständigt gripen av de olika tilltalen, den språkliga precisionen, kärleksarbetet, den förtvivilade humorn. En ganska Dargersk, stark och sorgsen, frenesi.

Jenny Tunedal

Utskriftsdatum: 2011-08-30

Publicerad: 2011-08-26

Webbadress: <http://www.aftonbladet.se/kultur/article13527118.ab>

Tipsa oss!

MMS & SMS: 71000

Mejla: 71000@aftonbladet.se

Ring: 08 - 411 11 11

© Aftonbladet